

Helsingissä 26.1.2022

Asia: lausunto eläinlääkintähuoltolaista

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

SEY:n näkemyksen mukaan lain oleellisin sisältö on kirjattu sen ensimmäiseen lauseen:

”Tämän lain tarkoituksena on edistää ja ylläpitää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kansanterveyttä erityisesti varmistamalla eläinlääkäripalvelujen laatu sekä turvaamalla yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset julkiset eläinlääkäripalvelut koko maassa.”

Lakipykälillä ei pidä vesittää tätä lain tarkoitusta. Lainsäädännössä on välttämätöntä huomioida muu lainsäädäntö, kuten kilpailuneutraliteetti, mutta nämä säädökset eivät voi romuttaa yhteiskunnallisesti tärkeän eläinlääkintähuollon toimivuutta. Tällä hetkellä etenkin maaseutualueilla on haasteita eläinlääkäreiden rekrytoinnissa ja sama trendi näkyy kaikkialla Euroopassa. Lainsäädännöllä tulee siis erityisesti turvata eläinlääkäripalveluiden saatavuus, eikä missään nimessä vaarantaa järjestelmän toimivuutta.

Laissa säädetään myös valvontatehtävien järjestämisestä. Säädos on ennallaan ja nykyinen järjestelmä onkin parantanut eläinsuojeluvalvontaa. Eläinsuojeluvalvonnassa on kuitenkin edelleen riittämättömät resurssit ja tältä osin on vielä korjattavaa.

3 § Viranomaiset

Kuntien kutsuminen ”järjestäjäksi” tekee lain kirjoitusasun epäselväksi. Vaikka tällä kirjoitusasulla varaudutaan ympäristöterveydenhuollon siirtämiseen hyvinvointialueille, niin tulisi silti pohtia, olisiko lain selkeys kuitenkin oleellisempi asia. Kenties tässä pykälässä voisi määritellä, että kunta tarkoittaa myös tulevaa hyvinvointialuetta.

9 § Järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut

Pykälässä säädetään yksityiskohtaisesti järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut. Aikaisemmin yksityiskohtainen ohjaus on ollut valtakunnallisessa suunnitelmassa. Mitä ilmeisimmin kilpailuneutraliteetin kannalta on tarkoituksenmukaista säätää palvelut tarkasti lakitasolla, vaikka näin yksityiskohtainen säädös voi tuoda myös ongelmia.

Eläinlääkintähuolto on kehittynyt vuosien aikana ja kehittyä edelleen. On syytä huomioida, että vuosia sitten tuotettu palvelu ei nykypäivänä ole enää hyvän eläinlääkärin mukaista toimintaa eikä ammattieettisesti hyväksyttävää. Eläinlääkinnän kehittyessä yksityiskohtainen lista voi jossain vaiheessa olla vanhanaikainen, eikä enää mahdollista hyväksyttävää eläinlääkäritoimintaa. Lakia on aina hankalampi muuttaa muuttuvien olosuhteiden mukaan, kuin ohjeistusta.

Tällä pykälällä on kaksi päämäärää: Se määrittelee palvelutason, joka kunnan on huolehdittava eli minimin. Toisaalta se määrittelee ne toimenpiteet, jotka kunta saa tuottaa kilpailusäädösten estämättä eli maksimin. Sama lista on siten sekä minimi että maksimi ja määrittelee täsmällisesti mitä kunnan pitää järjestää ja toisaalta, minkä yli se ei saa mennä. Näin täsmälliseen oikeaan palvelutasoon tähtääminen voi muodostua haasteeksi käytännössä. Lisäksi on huomioitava, että eläinlääkäri vastaa eläimelle antamastaan hoidosta ja häntä velvoittaa myös ammatinharjoittamislaki. Siten eläinlääkäri ei voi potilasta hoitaessaan valita hoitoja sen mukaan mitä

eläinlääkintähuoltolaissa säädetään. Toisaalta eläinlääkäri ei saa ryhtyä toimenpiteisiin, joihin hänen ammattitaitonsa tai klinikan varustelu ei ole sopiva, joten kunnaneläinlääkäriin vastaanotolta rajautuu automaattisesti pois erityisosaamista tai erityisvälineistöä edellyttävät hoidot.

Edellä todettujen ongelmien välttämiseksi pykälän kohtaa 12 voisi vielä muokata esimerkiksi seuraavasti: *Muille kuin 11 kohdassa mainituille sairaille eläimille perustaton hoito, joka voidaan antaa ilman erikoisosaamista kuten ruoansulatuskanavan häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, haavojen ompelu ja hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio, tähän hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon.*

Lista palveluista kattaa lähtökohtaisesti eläinten perushoidon, jolloin erityistason hoito jää yksityisten toimijoiden vastuulle. SEY:n mielestä juuri välttämätön peruseläinlääkäripalvelu on oltava tarjolla koko maassa ja erityistason palvelut voivat jäädä markkinoiden vastuulle. Eläinlääkintähuolto on kehittynyt valtavasti ja yksityisillä klinikoilla on tyypillisesti saatavilla erikoiseläinlääkäreiden palveluja ja jopa klinikat erikoistuvat hoitamaan tiettyjä sairauksia. Ei ole näköpiisissä, että kunnissa tapahtuisi vastaavaa erikoistumista, mutta perustaso on silti hyvä kirjata lakiin. Monet ihmiset ovat myös valmiita kuljettamaan eläimiään erityishoitoon pitkiäkin matkoja, mutta lainsäädännöllä täytyy huolehtia, että kaikki eläimet saavat välttämättömän hoidon.

Tosielämä osoittaa yksiselitteiden selvästi, että yksityinen eläinlääkäripalvelu on kasvanut valtavasti, eikä julkinen eläinlääkäripalvelu ole ollut esteenä markkinoiden kasvulle.

15 § Kunnan perimät maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista palveluista

Klinikkamaksusta ei pitäisi tehdä velvollisuutta. Edellisessä pykälässä on kirjattu, että eläinlääkäri ”voi periä maksun käyttämistään laitteista ja tarvikkeista”. Olisi loogista, että vastaavalla tavalla kunnallakin on mahdollisuus maksun perimiseen. Tämä voi hyvin sisältyä kunnan itsemääräämisoikeuden piiriin.

Lisäksi on huomioitava, että on eläinlääkäripalvelua, jonka piiriin erityisesti pitäisi houkutella eläinten omistajia yhteiskunnan edun kannalta kuten eläinten rokotukset ja kissojen kastroitot ja sterilisaatiot. Näissä tapauksissa muutaman kymmenen lisä laskuun voi olla ratkaiseva kynnyksen suorittamiselle.

18 § Yliopistollisen eläinsairaalan tuottamat julkiset eläinlääkäripalvelut

Eläinlääkäreiden koulutuksen kannalta riittävä potilasmateriaali on välttämätöntä ja se saadaan järjestämällä julkisia eläinlääkäripalveluita. Eläinlääkäreiden koulutus on kansallisesti välttämätöntä, eikä se voi olla altis satunnaisille palveluiden kilpailutuksille. Yliopistollisen eläinsairaalan aseman määrittely palveluiden tuottajana on erittäin kannatettava esitys.

20 § Valvontatehtävien järjestäminen

Edellisessä eläinlääkintähuoltolaissa uudistettiin eläinsuojeluvalvontaa ja tämä säädös on ennallaan. Edellisen muutoksen myötä eläinsuojeluvalvonnan määrä on lisääntynyt ja laatu parantunut, joten säädös on osoittanut oikeanlaisiksi. Edelleen eläinsuojeluvalvonnassa on resurssipulaa ja järjestelmälle tulee turvata riittävä eli nykyistä suurempi rahoitus.

Kati White
Toiminnanjohtaja

SEY Suomen Eläinsuojelu

